

конотворчість : база даних / Верхов. Рада України. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67059.

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення : Закон України від 31.03.2020 р. № 552-IX. *Законодавство України* : база даних / Верхов. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20#Text> (дата звернення: 10.11.20).

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Самсонова Я. О.

Скобова О. В.,
*студентка 5 групи 4 курсу факультету
адвокатури Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого*

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ІНВЕСТУВАННЯ ЦУКРОВОЇ ГАЛУЗІ ВИРОБНИЦТВА

Для виготовлення білого цукру світові виробники на сьогодні використовують два види сировини – цукрову тростину та цукровий буряк.

Україна входить у п'ятірку лідерів виробництва цукру з цукрового буряку. Разом з Європейським союзом, Росією, США та Туреччиною держава виробляє 83 % від всього об'єму виробництва [7]. Однак, на сьогодні галузь, яка колись мала стратегічне значення для економіки України, перебуває у стані економічної кризи. Однією з основних причин того, що галузь цукрового виробництва опинилась в кризовій ситуації, є майже повна відсутність інвестицій у цю галузь. Саме тому, для того, щоб Україна могла конкурувати на ринку бурякоцукрового виробництва, необхідно залучити інвестиції та створити сприятливий інвестиційний клімат.

Державою вже робились спроби налагодити процес виробництва цукру на законодавчому рівні. Однак навіть прийняття Закону України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру» не врегулювало ситуацію у цій галузі, оскільки з часом цей

закон перестав виконувати задачі, які були поставлені під час його прийняття. Відповідно до Пояснювальної записки до проекту Закону України «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких законів України щодо державного регулювання виробництва і реалізації цукру», для регулювання ринку цукру використовувались більш адміністративні, ніж економічні методи, необхідність застосування яких на цей час відпала [1].

На жаль, на сьогодні для вітчизняних та іноземних інвесторів дана галузь виробництва є непривабливою через її нерентабельність. На виправдання України необхідно вказати, що сфера цукрового виробництва не входить до десятки найбільш привабливих галузей для інвесторів – вона є капіталомісткою та жорстко регульованою. Зважаючи на те, що прибуток з інвестування у цукрову галузь виробництва інвестор може отримати в кращому випадку через 7 років, а інвестори, заходячи на ринок України, намагаються якнайшвидше окупувати вкладення з мінімальним ризиком, необхідно на законодавчому рівні створити стабільний сприятливий інвестиційний клімат [8].

У прагненні до налагодження відносин з країнами-членами ЄС, Україною було підписано та ратифіковано Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. В рамках вільної торгівлі з ЄС були запроваджені тарифні квоти, які передбачають можливість імпортувати до ЄС визначену кількість товарів за пільговою митною ставкою. Відповідно до Додатку I-A до глави 1 Угоди, тарифна квота на імпорт цукру становить всього 20.070 тон рік [5]. Цей обсяг Україна вичерпала в 2019 році лише за один місяць [6]. Нереалізований експортний потенціал змушує скорочувати посівні площі для вирощування цукрових буряків. У таких умовах інвестування в цукрове виробництво стає не вигідним для потенційних інвесторів.

Для подолання існуючих проблем, в тому числі проблем законодавчого регулювання інвестування в агропромисловий комплекс та, зокрема, в сферу виробництва цукру, було схвалено дві важливі Концепції. Так, 24 грудня 2005 р. було схвалено Концепцію Комплексної державної програми реструктуризації і розвитку бурякоцукрової галузі на період до 2010 року. Метою

впровадження Програми, зокрема, було створення привабливого інвестиційного клімату. Для досягнення цього було поставлено за мету розв'язати низку задач, зокрема впровадити у виробництво прогресивні ресурсозберігаючі технології вирощування, збирання і переробки екологічно чистих цукрових буряків; оптимізувати процеси виробництва і переробки цукросировини тощо [4]. Такі заходи мали зумовити приріст інвестицій в галузь цукрового виробництва, перш за все, з боку зовнішніх інвесторів.

Концепція Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011 – 2015 роки, яка була схвалена 29 вересня 2010 р., і яка досі є чинною, виділила низку основних причин, через які Україна переживає низьку інвестиційну активність. Серед них такі причини, як недосконале законодавство з питань захисту права власності, недостатній рівень державної підтримки інвестиційної діяльності та нерозвинута система підготовки інвестиційних програм і проектів для надання державних інвестицій. Як основний шлях до вирішення зазначеної вище проблеми в сфері залучення інвестицій виступає вдосконалення інвестиційного законодавства [3].

Незважаючи на те, що дані Концепції є чинними і продовжують діяти, основні задачі, які були поставлені у них, так і не були розв'язані, тому для формування сприятливого інвестиційного клімату необхідна розробка нової Концепції. Враховуючи наявні проблеми в розвитку бурякоцукрового виробництва, сучасний стан законодавства, необхідність залучення інвесторів на довгий строк та стан світової економіки, необхідно на законодавчому рівні сформулювати основні завдання на наступні роки.

Велика кількість нормативно-правових актів в сфері інвестиційної діяльності не сприяють прозорості законодавства для іноземних інвесторів. Закони України «Про інвестиційну діяльність», «Про режим іноземного інвестування», «Про захист іноземних інвестицій на Україні», «Про інститути спільного інвестування» визначають різні аспекти інвестиційної діяльності, які стосуються агросфери в Україні. Крім того, існує велика кількість Законів, які опосередковано регулюють дані суспільні відносини, а також підзаконних нормативно-правових актів, які конкретизують деякі процеси та положення в сфері інвестування.

Наразі єдиним нормативно-правовим актом, який регулює інвестиційні процеси в усіх сферах економіки, в тому числі, і в сфері бурякоцукрового виробництва, є Закон України «Про інвестиційну діяльність», який визначає її як сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій [2]. Однак, зважаючи на згадані вище обставини, правове регулювання інвестування до бурякоцукрового виробництва потребує більшої законодавчої уваги.

Вагомим кроком в створенні сприятливого інвестиційного клімату може стати закріплення на законодавчому рівні механізму державного субсидування відсоткових ставок на покупку техніки для виробництва цукру та інших продуктів, а також витрат підприємств, які займаються переробкою цукру, на закупівлю цукрового буряку; механізму часткової компенсації витрат виробників цукру на закупівлю насіння буряку, матеріальних цінностей, необхідних для процесу виробництва, за аналогією з відповідним механізмом, встановленим у Казахстані [7]. Лише закріплення на законодавчому рівні механізмів захисту та гарантій для інвесторів, які вкладаються у виробництво цукру, а також механізмів субсидування та надання дотацій на виготовлення цукру для вітчизняних виробників може гарантувати створення сприятливого інвестиційного клімату для цієї галузі в Україні та виведення її з кризової ситуації.

Список використаної літератури:

1. Пояснювальна записка до проєкту Закону України «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких законів України щодо державного регулювання виробництва і реалізації цукру» від 26.04.2016. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58892 (дата звернення: 26.10.2020).

2. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>(дата звернення: 26.10.2020).

3. Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.09.2010 р. № 1900-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1900-2010-%D1%80#Text>(дата звернення: 26.10.2020).

4. Про схвалення Концепції Комплексної державної програми реструктуризації і розвитку бурякоцукрової галузі на період до 2010 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.12.2005 р. № 566-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/566-2005-%D1%80#Text> (дата звернення: 26.10.2020).

5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#top (дата звернення: 26.10.2020).

6. Україна вичерпала квоти на безмитні поставки цукру в ЄС в 2019 році за перший місяць. УКРЦУКОР Національна асоціація цукровиків України: веб-сайт. URL: <http://www.ukrsugar.com/uk/post/ukraine-vicepala-kvoti-na-bezmitni-postavki-cukru-v-es-v-2019-gosi-za-persij-misac> (дата звернення: 26.10.2020).

7. Обзор сахарной отрасли государств – членов Евразийского экономического союза за 2012 – 2016 гг. URL: <http://www.eurasian-commission.org/ru> (дата звернення: 26.10.2020).

8. Investing in the Sugar and Ethanol Industry: A short introduction. URL: <https://www.prosunergy.com/investing-in-sugar/> (дата звернення: 26.10.2020).

*Науковий керівник: кандидат юридичних наук
Савельєва О.М.*

Слюсаренко А. Р.,
студентка 4 курсу Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА ЯК ГАРАНТІЯ БЕЗПЕЧНОГО ДОВКІЛЛЯ

Специфіка сільськогосподарського виробництва полягає в тому, що воно чинить шкідливий технологічний і антропогенний вплив на довкілля. Актуальність теми екологізації сільсько-